Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 70. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 20-го БЕРЕЗНЯ 1953. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 70. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MARCH 20, 1953. VOL. LXI

АМЕРИКА ЖАДАЄ ПОКАРАННЯ СОВЄТСЬКОГО ЛІТУНА ЗА НАПАД КОЛО АЛЯСКИ

Вашингтон. — Злучені Держави зажадали від Совєтів покарання пілота турболітака, що стріляв в суботу на американський літак над північною частиною Тихого океану і поставили рішуче домагання, щоб недопустити до повторення таких атак в майбутньому. Все це торкається нападу совєтського бойового типу МІҐ на американський розвідчий літак Б-50. Департамент стейту заявив, що ноти в цій справі, в формі протесту, передав совєтському урядові керівник справ американської амбасади в Москві.

В американській ноті поставлено жадання повідомити американський уряд, які міри прийме совєтська влада, щоб не допустити до повторення в таких випадків у майбутньому. Департамент стейту не проголосив повного тексту ноти, але пресовий урядовець Линколн Вайт прочитав кореспондентам зміст ноти. Там сказано, що американський літак Б-50 находився у віддалі сто миль на північний схід від Петропавловська і найменше 25 миль від найближчої совєтської території. Речник повітряних сил виявив, що департамент стейту настоював, щоб цей напад оголосити публічно негайно. Департамент оборони зробив це з деяким припізненням, щоб у міжчасі можна було устійнити справжні факти. Повітряні сили ЗДА дістали наказ сповняти дальше свої лети по цілому світі, не зважаючи на совєтські атаки.

Члени Конгресу прихильно висловлювалися про американських літунів, що відповіли на совєтські стріли і вирятували себе і літак від нещастя. Загальна думка конгресменів така, щоб літуни відповідали на такі виклики, одначе щоб самі не провокували ворога.

Айзенгавер далі вказує на потребу втримання теперішніх податків

Вашингтон. — През. Айзенгавер переконання, що не можна обтинати податків так довго, доки не буде виглядів на зрівноваження бюджету. Він теж остеріг, що податки загалом не можуть бути знижені, коли вартість долара буде падати. Це сказав Айзенгавер в промові до Дорадчої Бизнесової Комісії департаменту торгівлі на приватній перекуску в готелі Мейфлавер. При цій нагоді він сказав, що це „жахлива проблема", якщо йде про зрівноваження бюджету. Причина цього — це витрати на програму Організації Північно Атлантійського Пакту. Він висловив признання бизнесменам за їх здержливість, коли знесено контролю цін, одначе негодував за подорожіння кави після знесення контролі. Для потіхи американських бизнесменів він згадав, що то в Бразилії складають пляни подорожіння цього продукту, який становить один з найважливіших споживчих артикулів з ЗДА.

У стейтовій леґіслятурі Ню Йорку піднесено комірне для бизнесових приміщень

Олбені. — Стейтова леґіслятура Ню Йорку ухвалила продовження на один рік контролі чиншів теж і на бизнесові льокалі, одначе з засторогою, що їх можна піднести на 15 відсотків у порівнянні з комірним в 1947 р. Дискусія над цією справою не була довга, після того, як уже ухвалено підвищення комірного на мешкання. Підвишка чиншів на бизнесові підприємства стосується чиншу за крамниці, магазини, товарові склади, фабричні підприємства і бюра для ведення різноманітних адміністраційних справ, або для професіоналістів. Тепер обидва законопроєкти, тобто для підвищення комірного на мешкання і на підприємства вижидають підпису губернатора.

Місто Ню Йорк відкинуло плян стейтового фінансового пляну для підземки

Ню Йорк. — Оціночна рада міста відкинула пляни стейтового губернатора Дюї для ратування фінансових труднощів перевозової системи через створення перевозової ради і уповаження її піднести ціну їзди на міських транспортових засобах, щоб придбати нових 50,000,000 долярів, щоб підземні шляхи себе виплачували. На тому потерпіли б найширші маси робітників, які вживають підземних шляхів в дорозі до роботи і з роботи домів. Оціночна рада поставила домагання до голови теперішньої транспортової ради, щоб він найшов спосіб заощадження витрат для сплати дефіциту і пред'явив цей плян оціночній раді.

КОМІСІЯ ЗАТВЕРДИЛА БОЛЕНА АМБАСАДОРОМ ДО МОСКВИ

Вашингтон. — Сенатська комісія закордонних справ затвердила одноголосно Чарлза Е. Болена амбасадором до Москви після того, як секретар стейту Джан Фостер Доллес заявив, що нема сумніву про льояльність кандидата, якого президент призначив на відповідальне становище. Дискусія в комісії при закритих дверях тривала чотири години. Доллес доводив півтретя години, що Болен має знамениті кваліфікації на амбасадора до Москви. — Щоб Болен міг стати амбасадором, треба ще потвердження нового сенату. Над цим буде застановлятися Сенат наступного тижня. Після голосування в комісії, її голова сен. Вайлі виявив, що Доллес представляв Болена як найкраще кваліфікованого з усіх кандидатів на становище амбасадора. Коли покликали самого Болена на свідоцтво, він доказав, що він не був спричинником продовження війни з Японією доки Росія не вмішалася в цю війну, як це йому закидали. Сін. МекКарті, як головний противник призначення Болена до Москви, був здивований, що Болена потвердили в комісії одноголосно. Одначе він потвердив, що в повному Сенаті він буде промовляти проти його затвердження і зажадає, щоб президент Айзенгавер передав Сенатові усі документи Федерального Слідчого Бюра. Інші сенатори вважають за правильні аргументи Доллеса, що Сенат не може відкинути кожного кандидата, який служив за попередньої адміністрації, бо треба втримувати традицію безперервности американської політики.

„Голос Америки" може використовувати твори комуністичних авторів

Вашингтон. — 18 березня державний департамент видав низку нових приписів для своєї агенції світової інформації, що звичайно називається „Голосом". Нові приписи упорядковують клопотливу справу вживання творів авторів-комуністів у радіопересиланнях „Голосу". Довгий час все настирливіш повторювались закиди на адресу керівництва „Голосу Америки", яке допускало в своїх програмах читання уривків з творів комуністів чи комунізуючих авторів. Ще 3 лютого, було видано розпорядження, згідно з яким „Голос" може вживати совєтофільських авторів лише з гострим обмеженням, якщо ці твори будуть допомічні при поборюванні совєтської протиамериканської пропаганди. Розпорядження зикликало осуд насамперед з боку Постійної Сенатської Слідчої Підкомісії, що її очолює сенатор МекКарті. Осуд цей був причиною другого припису з 19-го лютого, яке заборонило використовувати в заокеанських радіовисиланнях писання „комуністів, попутників і подібних" авторів. Але й це розпорядження не розв'язало справи, бо особи, відповідальні за укладання програми „Голосу", вказували на труднощі, які повстають через заборону використовувати потрібні матеріяли. Державний департамент мусів ще раз переглянути усю справу, під наглядом самого державного секретаря Доллеса й прийти до висновків, про потребу полегшення попередніх приписів, що й подано в новому розпорядженні. Отож „Голос Америки" зможе далі знову використовувати в пересиланнях комуністичні писання, якщо цим „виявлятиме комуністичну пропаганду або віддаватиме „комуністичну брехню". Відповідно покликані особи вирішуватимуть подробиці про придатність комуністичних текстів для пересилання. Нові приписи зустріли прихильне прийняття з боку різних чинників, що зацікавлені радіовисиланнями „Голосу", зокрема з боку Постійної Слідчої Підкомісії.

Переоцінка цивільної оборони після атомового вибуху

Лас Веґас, у стейті Невада. — Вал Пітерсон, новий адміністратор цивільної оборони, який вивчив найновіший атомовий вибух, виявив, що, за дорученням президента, треба буде перевести повну переоцінку дотеперішньої системи цивільної оборони. Головний пункт у новому плянi це можливість евакуації ключевих міст на випадок необхідности. Президент наказав Пітерсонові приїхати до Вашингтону негайно після вибуху і скласти йому подрібний звіт з його спостережень. Під час побуту в Лас Веґас Пітерсон телефонував до Білого Дому кілька разів, передаючи президентові загальні спостереження. Під час розмови він дістав доручення скласти новий плян цивільної оборони на підставі того, що можна було завважати з вибуху. Пітерсон надіється, що буде готовий з плянами впродовж одного місяця.

Зміна дорадника „психологічної війни"

Вашингтон. — Президент Айзенгавер запросив К. Д. Джексона, колишнього видавця журналу „Фортюн Магазін", очолити керівництво Ради Психологічної Стратеґії на місце адмірала Алана Дж. Кірка, який зголосив свою резиґнацію кілька тижнів тому. Прибічники президента виявляють, що він має думку скасувати цю раду, одначе хоче ще дати нагоду зробити нову пробу, заки буде час вирішити цю справу основно. — Керівництво „психологічної стратеґії" перейшло б до Президентового Комітету Діяльности Міжнародних Інформацій". Джексон це член цього комітету і він має скласти звіт з своїх спостережень на становищі керівника Ради Психологічної Стратеґії. Передаючи ці вісті до Ню Йорк, кореспондент „Ню Йорк Таймс" Джеймс Рестон, запитав секретаря Доллеса про можливості розмов з совєтським диктатором Маленковим. Доллес сказав, що неформальні розмови можуть бути започатковані через Об'єднані Нації.

Можливість посилення приїзду іміґрантів з Европи

Вашингтон. — Республіканський сенатор з Ню Йорку, Ирвінґ Айвес заявив, що він, знаючи прихильне відношення до цієї справи президента Айзенгавера, незадовго внесе біл про надзвичайне допущення іміґрантів з Европи до ЗДА. Майбутній внесок Айвеса прагне допомогти деяким перенаселеним країнам Західньої Европи в їхніх труднощах. Сенатор Айвес розмовляв з президентом в присутності представників деяких організацій, що займаються переселенням, що надає особливого змісту його плянам. Внесок не буде порушувати обов'язкового тепер закону МекКаррана-Волтера, лише домагатиметься допущення надзвичайного числа іміґрантів під час найближчих трьох років з таких країн Зах. Европи, як Нідерлянди, Німеччина, Греція і Італія.

Ґрінґлас твердить, що свідчив правду про Розенберґів

Ню Йорк. — Дейвид Ґрінґлас, що відсиджує 15-річну кару ув'язнення, як атомовий шпигун, заперечив перед своїми кревними під час відвідин, наче б Федеральне Слідче Бюро спонукало його до накреслення форми атомової бомби, якої тайницю він помагав видати Совєтам, або наче б він доконав кривоприсягу, коли складав у суді зізнання проти своєї сестри, Етел Розенберґ і її чоловіка Джулюса. За порадою адвоката Розенберґів, мати Ґрінґласа і його старший брат Бернард, ветеран з другої світової війни, відвідали, кожне окремо, Дейвида у в'язниці в Луїсбурґ, у Пенсилвенії, щоб ще раз переконатися, чи Дейвид говорив правду. Перед ними він ще раз заявив, що в суді говорив тільки правду про діяльність свою і Розенберґів. Хоч відвідини родини були держані в таємниці, то все таки найшлися свідки, які пізніше довідалися від відвідувачів про ці розмови і таким способом це дісталося до газет.

Мехіканські жінки матимуть право голосування

Місто Мехіко. — Поправка до мехіканської конституції, щоб жінки мали право голосувати при виборах до різнородних законодавчих тіл, дістала апробату в 15 мехіканських стейтах, а саме стільки стейтів має ратифікувати якусь конституційну поправку, щоб вона стала законом. Міністер внутрішніх справ подав до публічного відома 11 березня, що стейт Ґереро ратифікував поправку як 15 стейт.

СТІВЕНСОН ВШАНОВУЄ ГЕРОЇВ

Адлей Стівенсон, колишній губернатор стейту Ілиной та переможений демократичний кандидат на президента ЗДА, що відбуває тепер поїздку по світі, відвідав Корею, складаючи вінок на цвинтарі Тангток, на якому поховані полеглі в бою проти комуністичної агресії вояки 21-ої нації.

КРЕМЛЬ ЗНОВУ ЗАКЛИКУЄ ДО „ГОТОВОСТИ"

Москва. — „Правда", орган Центрального Комітету комуністичної партії, у вчорашньому виданні знову закликає до посиленої „пильности" і „готовости" та постійного збільшування совєтської військової могутности і „диктатури пролетаріяту", з уваги на „капіталістичне оточення". Ці заклики висловив в своїй статті провідний комуністичний теоретик Д. Чесноков, головний редактор партійного ідеологічного органу „Комуніст". Цитуючи довільно колишні заяви Сталіна та покликуючись вже й на нового диктатора Маленкова, Чесноков твердить, що комуністична партія й совєтський уряд в теперішніх зовнішніх і внутрішніх обставинах не тільки не сміють зменшувати своєї пильности й готовости, але — навпаки, повинні її ще тільки збільшувати. „Багато років досвіду та існування совєтської держави — твердить Чесноков — цілком виправдують теоретичне становище марксизму-ленінізму відносно того, що робітничий клас може завершити революційну переміну капіталістичного суспільства в комуністичне тільки при допомозі своєї державної влади з диктатурою пролетаріяту". Він в дальшому твердить, покликуючись на „вчення" Леніна і Сталіна, що „диктатура пролетаріяту є найвищим типом демократії — пролетарської демократії, в противставленні до буржуазної демократії."

Німецький парлямент ратифікує договір з Ізраїлем

Бонн, Німеччина. — Нижча палата німецького парляменту Бундестаґ схвалила договір з Ізраїлем, на основі якого Німеччина заплатить жидівській державі 3,000,000,000 німецьких марок ($ 714,000,000) та додаткових 450,000,000 нім. марок ($ 110,714,000) жидівським світовим організаціям, які давали кошти на допомогу жидівським утікачам. Також Німеччина має дати ще 50,000,000 н. м. ($ 11,904,000) тим бувшим жидам, які тепер живуть закордоном Ізраїля, і які вже не визнають жидівської віри, та не дістають допомоги від жидівських організацій. За схваленням цього договору голосувало 238 послів, а проти 34 (комуністи, скрайні націоналісти і деякі члени правої баварської партії). Канцлер Аденауер особисто агітував, щоб велика більшість голосувала за цим договором, щоб викликати добре враження закордоном. Соціялістична опозиція одноцільно голосувала за ратифікацію.

Бідо і Шуман домагаються референдуму в справі ратифікації договорів

Париж. — Теперішній міністер закордонних справ Жорж Бідо і бувший міністер Роберт Шуман домагаються, щоб народне голосування вирішило справу ратифікації мирового договору з Німеччиною та договору про оборону Европи. Французький парлямент не має більшости, яка голосувала б за ратифікацією. Бідо вилив свою думку перед Закордонною комісією в Національній Асамблеї, а Шуман у статті в тижневику „Санді Суар". Прем'єр Маєр і міністер Бідо за тиждень виїжджають до ЗДА на переговори, щоб Америка в найближчому році дала Франції $900,000,000, з якої суми йшли б також видатки і на вишкіл вєтнамської армії. Але проти цього пляну заявляється Бідо, бо він боїться, що впаде повага Франції, коли ЗДА даватимуть гроші безпосередньо Вєтнамові, а не Франції. Бідо заявив, що ратифікація договорів — це основна справа всієї французької нації, і вся нація повинна „вирішити ті непорозуміння, які не дозволяють партіям ратифікувати їх". Від їхньої ратифікації залежить також відношення інших країв до Французької республіки.

ЗДА стараються переконати Моссадека в справі нафти

Тегеран, Іран. — Амбасадор ЗДА Лой В. Гендерсон відбув двогодинну розмову з прем'єром Моссадеком — два дні перед тим, заки іранський прем'єр дасть свою відповідь на англо-американські пропозиції з 20 лютого в справі розв'язки нафтової кризи. Про цю розмову не видали жадного повідомлення, але догадуються, що американський амбасадор старався вплинути на Моссадека, щоб його відповідь відповідно не була надто гостра та щоб не зривала мостів до дальших переговорів. Моссадек дасть відмовну відповідь на ці пропозиції, бо в них немає докладного визначення „висоти і природи" відшкодувань, яких домагається Іран за удержавлення нафтової спілки іранським урядом.

АМЕРИКА ДАЄ КРЕМЛЕВІ НАГОДУ ДОКАЗАТИ ЙОГО МИРОЛЮБНІСТЬ

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРЕДСТАВНИК В О.Н. ЗАКЛИКАЄ МАЛЕНКОВА ПІДТВЕРДИТИ ДІЛАМИ ЙОГО МИРНІ ЗАЯВИ ТА ВЗЯТИ УЧАСТЬ В ПЕРЕГОВОРАХ В СПРАВІ РОЗЗБРОЄННЯ

Об'єднані Нації, Н. И. — Американський представник в Політичному Комітеті Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, Ернест А. Ґросс, закликав вчора нового диктатора в Кремлі Георгія М. Маленкова, щоб він свої останні заяви про мирні цілі Совєтського Союзу підтвердив ділами та співпрацював з намаганнями Об'єднаних Націй в справі світового роззброєння і міжнародної контролі атомової енергії, які через совєтський спротив вже від шістьох років є на „мертвій точці". — Ґросс промовляв на відкритті дебат Політичного Комітету в справах роззброєння. Його промова була першою офіційною американською відповіддю на мирні заяви Маленкова під час похоронів Сталіна та опісля з нагоди сесії Верховної Ради СССР. В поінформованих колах вважають, що виступ Ґросса був багатьох нагод дбайливо обговорений у Вашингтоні. Попередній і теперішній совєтський уряд — говорить Ґросс — говорить багато про мир та мирні цілі Совєтського Союзу. Якщо Маленков справді бажає собі миру так, як він про це говорить і як його говорення можна розуміти, то він має багато нагод доказати і підтвердити ці слова відповідними ділами, до яких належить головно справа міжнародного роззброєння та контролі атомової енергії. Звертаючись безпосередньо до совєтських представників, Ґросс домагався совєтської урядової відповіді на два головні пункти, даючи рівночасно до зрозуміння, що він не очікує „негайних дебат" з боку совєтських представників в ОН, як радше „обдуманої відповіді" з боку совєтського уряду. Він поставив Кремлеві такі два запити: 1. Чи вже настав час, в якому совєтський уряд готовий конструктивно обговорити справу роззброєння, яку чартер ОН визнає за одну з найважливіших для досягнення передумов миру; і 2. Чи Об'єднані Нації становлять форум, на якому совєтські представники можуть переговорювати зі своїми колегами, щоб в той спосіб дати реальну форму тому, що совєтські володарі проголошують за свою постійну і випробувану політику миру? В дальшому Ґросс навів цілу низку фактів, які не тільки не потверджують, але діяметрально заперечують постійні совєтські деклямації про мир. Ці факти — це насильне підкорення багатьох націй під совєтську владу вже після другої світової війни та постійні саботажі міжнародної політики, скерованої на досягнення світового порозуміння і замирення. Ґросс теж пригадав головні принципи західних пропозицій щодо роззброєння та контролі і перевірки атомової зброї. Згідно з тими пропозиціями, збройні сили З'єднаних Держав, Совєтського Союзу і Китаю мали б бути обмежені до 1,500,000 вояків в кожному випадку, а збройні сили Англії і Франції не повинні б виносити більше, як по 800,000 вояків.

„Великі" обговорюють справу наступника Тріґве Лі

Об'єднані Нації, Н. И. — Представники п'ятьох великодержав, що мають право спротиву в Раді Безпеки, себто, З'єднаних Держав Америки, Британії, Франції, Національного Китаю і Совєтського Союзу, вели обговорення про можливості вибору наступника Тріґве Лі на пості генерального секретаря Об'єднаних Націй. Вони розглянули дев'ять нових кандидатур, але опісля повідомили, що вони все ще не могли прийти до порозуміння в цій справі. Раніше Англія і Франція підтримували кандидатуру канадійського міністра закордонних справ Пірсона, З'єднані Держави Америки видвигали кандидатуру філіпінського представника — ген. Карльоса Ромуля, а совєти ставили як свого кандидата комуно-польського міністра закордонних справ Скржешевського. Опісля совєтські делеґати натякали, що вони евентуально могли б погодитися на кандидатуру одного з індійських представників, а саме пані Лакшмі Пандіт, або сера Бенеґала Рауа.

Нова масова акція альянтської авіяції в Кореї

Токіо. — Вчора вже другий день під ряд сильні з'єднання альянтських бомбардувальників, включно зі суперфортецями, виконали масові атаки на ворожі об'єкти в Північній Кореї, головно на комунікаційні получення та центри постачання. Вчорашня атака зосереджувалася головно на важливий центр постачання в місцевості Пунґа, в безпосередньому віддаленні від манджурського кордону, як теж на базу в Ансім, 20 миль на південь від Ґуйчон, на центральному залізничному полученні від ріки Ялу. Після атаки з цих баз залишилася тільки велика руїна. На фронті китайські червоні перевели кілька нових пробних атак на західному секторі в районі Панмунджом, але в усіх випадках були відбиті з великими втратами для них.

ДВА АНГЛІЙСЬКІ ЛІТАКИ РОЗБИЛИСЬ ПІД ЧАС ПАРАДИ В ЧЕСТЬ ТІТА

Лондон. — Катастрофа і трагедія, жертвою якої впали два англійські турболітаки і їх пілоти, перервали минулої середи на лондонському аеродромі показову авіяційну параду в честь югославського комуністичного президента маршала Тіта, що є на державних відвідинах в Англії. Тіто й англійські державні достойники приглядалися великій параді бойових турболітаків, що летіли в стислих формаціях, як нагло один з літаків легко зачепив „носом" в „хвіст" другого літака й опісля обидва злетіли на землю у віддаленні приблизно одну милю один від одного. Один з літаків згорів, а другий експльодував. Обидва пілоти згинули. Під час катастрофи усмішка зникла з лиця Тіта, а коли літаки злетіли на землю, Тіто схопився на ноги, та, салютуючи, віддав честь жертвам тої катастрофи. На пропозицію Тіта дальшу параду перервано. Опісля Тіто оглядав Кембриджський університет на його власне прохання, хоч цього не було в урядовій програмі гостини. Впродовж дня Тіто був гостем на обіді, який влаштував в його честь прем'єр Черчил. Признаними на обіді були теж інші члени уряду, як провідник лейбористської опозиції Клемент Атлі, філд маршал вайкаунт Монтгомері та інші достойники.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50
Число з суботи (з англійською частиною.		Saturday's issue (The Ukrainian Weekly, English language suppl.)	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	2.00	Six months	2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЧЕРГОВИЙ АТОМОВИЙ ВИБУХ

Америка кує щораз грізнішу зброю, хоч постійно не тільки говорить при міжнародне замирення, але й до нього на всі способи змагає. Так воно є, а політично беручи, це чи не єдине, що правдиве й наявне.

З того боку глядимо теж і на останній американський експеримент з атомовою бомбою, що його доконано минулого вівтірка, 17 березня, на рівнині Юкка, в стейті Невада. Свідками цього нового атомового вибуху, з черги 22-го на континенті ЗДА, були тисячі вояків, а з соток кореспондентів вибрано 20, що мали нагоду приглядатись тому видовищу зблизька. Ніхто з них не знає, що саме було властивою ціллю цього нового досвіду. Найважливіше покрите тайною і нею залишиться, як довго не буде міжнародного порозуміння щодо обмеження й контролі збросння, а зокрема атомової бомби. Але певно знаємо, що й та мала атомова бомба, якої вжито для експериментів 17-го березня на пробнім полі в Неваді, є куди страшнішою від тої, що її скинули американські літуни в 1945 році на Гірошіму. Від цеї одної малої бомби могло б тепер згинути в такому місті як Гірошіма яких 100,000 людей, не враховуючи сотень тисяч важко чи легко ранених. Отже з одного боку поступ, а з другого трагедія!

Америка рахується з тим, що Совєти також виробляють атомові бомби. Вона знає про совєтські досліди з атомовими вибухами. Тим самим вона готується на випадок совєтського бомбардування американських міст. Хто знає, чи якраз це не було головним завданням останнього атомового вибуху в Неваді. Це була нагода розслідити, як можна боронитись перед атомовим бомбардуванням.

Кореспонденти, що описують цей останній атомовий вибух, виразно підкреслюють, що його не можна навіть порівнювати з наслідками вибуху водневої бомби. А Америка теж і цю бомбу постійно вдосконалює! Це вказує, яку страшну шкоду могла б заподіяти Америка Совєтам на випадок війни між ними, бож немає найменшого сумніву, що Совєтам тепер ще далеко до водневої бомби. Але й ті атомові бомби, які вони вже мають, могли б нашкодити Америці та її населенню. Тому теж немає ніякого сумніву, що в пляні останнього експерименту була також оборона і охорона Америки перед атомовими бомбардуваннями. Більш ефектовної атомової бомби, як та, що вибухла щойно в Неваді, Совєти мабуть таки не мають. Тому цей останній вибух має велике практичне значення для розв'язки проблеми оборони перед атомовим бомбардуванням.

Не без того, щоб не входив тут в рахубу теж і психологічний момент. Цей атомовий вибух є свого роду відповіддю на совєтські зістрілювання американських та британських літаків в Німеччині. Інша справа, чи й це поділає на Кремль та примусить його перейти від деклямацій про мир до мирових діл.

22-гий атомовий вибух в Неваді, а 35-тий взагалі, коли врахувати інші місця того роду вибухів, повинен переконати демократичний світ, що ЗДА не відступають ні на крок від постанови створення в якнайкоротшому часі такої збройної сили, яка могла б в кожний час не тільки змірятись з Совєтами, але й розгромити їх у війні, ними спровокованій. Атомовий вибух в Неваді був саме в пору, бо як не стало Сталіна, всюди в вільному світі почали мріяти, що новий кремлівський диктатор не зважиться на світову війну та що тому не треба наглити з дальшим озброєнням, бо воно накладає на населення невиносимі фінансові тягарі. Бо чи ЗДА дадуться втягнути в мирові переговори з наслідником Сталіна, ще не знати, але зате певне, що навіть, якби і дали себе ще раз Кремлеві піддурити, головно під тиском Англії та Франції, то це не спинить їх дальшого збросння, включно з постійним поліпшуванням атомової бомби.

Відвідини Тіта в Англії

До багатьох політичних парадоксів наших днів долучився ще один: відвідини Тіта в Англії. Правда, з уваги на те, що королева Єлисавета ще не відбула офіціяльної коронації, відвідини Тіта не можуть вважатися „офіціяльними", але тим не менше вони є офіціяльні. Свідчить про це факт, що Тітові поспішили назустріч та привітали його в порті прем'єр Черчил, секретар закордонних справ Іден та князь Единбурґу, чоловік королеви Єлисавети. Між іншим, князь Единбурґу є далеком родичем югославського короля Петра, якого Тіто, в деякій мірі при допомозі Англії, скинув з престолу і який тепер перебуває на вигнанні в Лондоні. В кожному разі Тіто, стискаючи руку князеві, твердив, що він „радий його зустріти". Тіто був теж на обіді в Букінґгемському палаці. Отже один з найбільш традиційних і типових королівських домів гостив одного з найбільш типових „диктаторів пролетаріяту", які — так сказати б — присягали смерть і загладу та „зметення з землі" всіх „царів і королів". На всякий випадок англійський Скотленд-Ярд поробив всі максимальні заходи, щоб охороняти Тіта під час його відвідин в Англії та не допустити до того, щоб, бува, який з безчисленних ворогів того пролетарського диктатора не змів з лиця землі його самого.

Все ж таки серед тих усіх парадоксів не бракує й великого політичного глузду. Тіто є комуністом і диктатором, але він одинокий із своєї категорії, що потрапив не тільки зірвати з Москвою, але й їй успішно протиставитися. Він створив прецедент, який в теперішній політичній ситуації має першорядне значення. Як Тіто зірвав з Москвою, то в самій Югославії ніщо ані на йоту не змінилося, але це не перешкодило совєтській пропаганді, яка ще вчора вихваляла під небеса Тіта та його режим, змінити свою думку впродовж одної ночі та назвати його й його режим фашистським. Поступок Тіта не міг залишитися без впливу й на інших комуністичних головачів, чи комуністів взагалі. Тому не диво, що Москва вважає його, після Америки, своїм найбільшим ворогом.

Сам Тіто, побоюючись совєтської помсти, почав поступово щораз більше зв'язуватись із Заходом, аж до останнього договору з Грецією і Туреччиною, через який він зв'язав Югославію посередньо теж з оформленою Атлантійським Пактом західною оборонною системою. Вслід за тим переведено та переводиться теж цілу низку внутрішніх змін в Югославії, від децентралізації уряду починаючи, а на відступленні від колективізації сільського господарства кінчаючи. Сьогодні ситуація така, що Тітові мусить залежати на Заході, а Заходові на Тітові. І тільки цією залежністю пояснюється західну допомогу Тітові, включно з постачанням наймодернішої зброї. Під тим кутом стоять теж парадоксальні відвідини Тіта в Лондоні, без уваги на те, як і чим вони закінчаться, формальним договором чи тільки „виміною думок" і звичайними чемностями.

Проте, відвідини Тіта в Лондоні та всі гарні слова й чемності не змінять суті справи. Як це виразно виходить із коментарів західної преси, західний світ цілком здає собі справу з існуючого стану речей. Він приймає і гостить Тіта та допомагає йому у внутрішній і закордонній політиці, але при цьому теж не забуває, що Тіто є Тіто, що він диктатор, відданий комуністичній ідеології та що в змінених обставинах він знову може стати справжнім Тітом-комуністом, ворогом Заходу й західного способу життя та західних політичних систем. В західний табір його загнала власна конечність та тверда дійсність і той табір він цілком певно покинув би, якщо б для нього відкрилися інші можливості.

Микола Очерет

ПОЗНАКА КРИЗИ

З порту Гайфи на турецькому кораблі „Кодес" відплило недавно все посольство Совєтів в Ізраїлі: посол Єршов, 38 членів посольства та 14 дітей.

Так закінчився „медовий місяць" взаємовідносин між жидівством і большевицькою Москвою.

Про ролю жидів в СССР чи сателітських країнах вже було в „Свободі". До цього додамо, що як тільки закінчилась друга світова війна і жиди розпочали боротьбу за свою справжню батьківщину, за Палестину, Совєти вирішили з новоповсталої жидівської держави створити свій форпост проти Західнього світу. Росіяни висилають до Палестини болгарських і румунських жидів-комуністів, а своїх жидів-комуністів з великим партійним стажем за посередництвом ІРО шлють через Трієст до Палестини на „допомогу". Варто тут пригадати, що англійська військова жандармерія в 1948 році зробила ревізію в Трієсті в організації ІРО і знайшла багато всякої зброї та амуніції і людей, що нічого спільного не мали з так званими „ДП". Тоді ж, не дивлячись на ембарґо ОН, Чехословаччина висилала до Палестини літаки та зброю. Совєти перші визнали новоутворену державу, вислали туди негайно свого амбасадора з чисельною свитою шпигунів та аґітаторів.

Факт створення самостійної жидівської держави, спонукав жидів скерувати свій розум і душу до Єрусалиму — вони тепер перестали бути безбатченками і „вічними скитальцями", а це в свою чергу змусило жидів-комуністів зревідувати своє ставлення до Совєтів і вони відвернулись від Москви. Вислані на „допомогу" до Палестини жиди-комуністи прилучились до партії жидівських соціялістів, яку очолював сам прем'єр Бен-Ґуріон, а він виразно виявляв свої симпатії до вільного Заходу. І це було першою расколиною в ідилічних відносинах Совєтів до жидів. Та Совєти не пішли б на розрив з Ізраїлем через свою невдачу в спробі перетворити молоду державу на свого сателіта; їм вигідніше було б мати Ізраїль, а разом з ним і жидів на своєму боці.

Це тим ясніше, що в редакційній статті часопису: „Ал Балаб" читаємо: „Совєти підтримують арабів так довго, як їм цього треба". Секретар Арабської Ліґи Абдел Халек Гассуна в часописові „Ал Заман" пише, що „араби ... не забудуть того, що Совєти належали до перших держав, які визнали незалежність Ізраїля в 1948 році".

І все ж таки Совєти порвали дипломатичні стосунки з Ізраїлем й почали переслідувати у себе жидів. За відомостями американо-жидівського комітету 800 тисяч жидів вислано до таборів рабської праці. А це ж лише початок.

В одній із редакційних статтей, „Ню Йорк Таймс" пише: „Тепер совєтський режим цілком відверто і недвозначно почав використовувати антисемітизм як зброю в боротьбі з внутрішніми протиріччями, як інструмент совєтської тиранії та російського імперіялізму... Ці нові події є явною ознакою, що совєтські можновладці не мають почуття певности, що монолітна сила, яку Кремль завжди виставляв, виявляється просто брехнею". Теж саме читаємо і в „Филаделфія Інкваєр": „... повідомлення про сильні занепокоєння населення з країн поза залізною заслоною, в зв'язку з кепською господарчою ситуацією проливають світло на сучасні події. В російській політиці антисемітизм як за царських часів, так і зараз, завжди використовувався як маневр, щоб відхилити увагу населення від внутрішніх господарчих труднощів ..."

Дійсність показала, що проголошений після другої світової війни період „побудови комунізму", цілковито провалився. Доповідь Маленкова на 19 з'їзді партії в Москві розкрила цілковиту кризу сучасного господарчого становища СССР, бо нема жодного стимулу для розвитку і зростання совєтської економіки, — лишається лише примусовість: політична, економічна і юридична. Совєтського робітника змушують працювати там, де йому наказують, за плату, яку йому призначать, виконувати норми, які йому встановлять. Ще гірше стоїть справа у сільському господарстві. Запроваджене на Україні Хрущовим укрупнення колгоспів остаточно провалилось і Маленков у доповіді на з'їзді партії мусить кваліфікувати укрупнення колгоспів, як „шкідливе явище". Провалилось також і „виховання мас в дусі соціялізму", бо на ґрунті злиднів та державного бюрократизму у верхах совєтського суспільства розквітає корупція, а у масах — крадіжки та господарська недбайливість. Виною всього є рабська система СССР, побудована большевиками, але визнати це комуністи не можуть, а тому використовують випробуваний спосіб — звалюють вину за все на своїх найближчих помічників.

Таким чином тепер усю вину за провал „побудови комунізму" звалено на жидів. Російські большевики тепер вже ясно бачуть неможливість існування СССР поруч з вільним світом і тому вони роблять спробу захопити до своїх рук весь світ. Саме цим готуванням терену до майбутніх військових дій пояснюється навала нових „чисток" по всіх союзних, народніх, автономних і федеративних совєтських республіках. „Чистять" терени республік від симпатиків вільного світу, на чолі якого стоять ЗДА. Жиди ж в ЗДА стоять по боці західніх демократій. Ось чому для большевиків жиди, навіть комуністи, є тепер „ненадійним елементом".

Про це так пише „Ню Йорк Дейлі Нюз": „... за російських царів погроми були на денному порядку. Коли ці тирани відчували зростання невдоволення серед народу, вони завжди давали накази таємній поліції та державним урядовцям розпалювати ненависть і заколоти проти беззахисної жидівської меншини ... Захід має підстави гадати, що в Совєтах зростає невдоволення і тому російські большевики розпалюють ненависть проти жидів, щоб відвернути увагу своїх рабів від себе та своїх власних клопотів ..."

І тут виникає питання: хто ж буде воювати за большевиків, коли виникне війна? Комуністи розраховують лише на росіян, що є господарями в СССР. Ось чому за залізною заслоною так жорстоко провадиться русифікація союзних, народних, автономних і федеративних республік, ось чому все російське є „зразком" досконалости, ось чому російський народ є „найпередовіший" в цілому світі, ось чому на чолі російського народу стоять „найгеніяльніші" з бувших, існуючих і всіх майбутніх геніїв, ось чому все російське „відроджується" незалежно від того, чи це позитивна чи неґативна риса росіян, ось чому „відродилось" і знову з'явилось на світ чорносотенне гасло: „бєй жидов, спасай Росію!"

Тож в готуванні до майбутньої війни, маємо на сьогодні в СССР розгорнутий похід антисемітизму, щоб в той спосіб здобути собі симпатії і прихильність росіян, які єдині захищатимуть „тюрму народів".

Український Народний Союз, який нараховує тепер уже понад 69 тисяч членів, є передова народна установа американських українців, в списку членства якої не повинно забракнути теж і Вашого імені. Бо належати до У. Н. Союзу, значить належати до цього свідомого та ідейного загалу, який творить і веде наше громадське життя.

Остап Оришкевич

За естетичне виховання в наших школах

Живемо в часах, коли людина поневолила матерію, але водночас і сама стала автоматом. Розставила все на обчислених місцях, а на своє життя залишила останні злишні місця в поміжмашиновому просторі.

Теперішня людина пересякнута матеріялістичним утилітаризмом. З духовним зубожінням сучасної людини прийшло теж і естетичне зубожіння, що дасться завважити на сучасних мистецьких творах, що оперті на одному, втертому, бездушевному шаблоні. Естетичне виховання має дуже багато спільного з етичним вихованням. Воно допомагає релігійному вихованню, неначе ошліфовує людину, робить її спосібну сприймати містичні, ніким необчислені та ніким по-математичному недоведені правди.

Виховання, що базується на природних нахилах та здібностях людини, проявляється повною, живою мистецькою самодіяльністю, що є все індивідуальною і вільною. Маючи це на увазі, мусимо старатися в першій мірі оцінювати естетичне виховання не так з боку естетичного, як педагогічного. Крім того дуже важне, під чиїм впливом та керівництвом ведеться це естетичне виховання. До тої важкої дії, яка має за завдання закриті, ніким не виведені естетичні нахили в людині виводити та спрямовувати до кращих форм, повинна бути покликана кваліфікована одиниця.

Жаден педагог не може бути інженером, чи правником, так теж невиховники не повинні братися за не своє діло, бо в іншому разі беруть на свою совість глибоко закопані таланти малих дітей.

Педагог мусить пізнати дитячу душу, як мистець природу. І тут виринає проблема педагогічного покликання, а з нею ідеал справжнього учителя. Тому кандидат на учителя мусить застановитися в першу чергу над тим, чи в ньому є принаймні зародки педагогічних здібностей. Крім відповідних кваліфікацій повинен мати саме ці прикмети та нахили, які має відшукувати та спрямовувати до відповідних меж в других.

Школа, точніше провід школи покликаний клясифікувати вартість учителів. Школа це величезний фактор соціяльного життя, яким формуються нові ґенерації, а тим самим і майбутність одиниць та цілих націй.

Школа це ідейний центр всякої педагогічної проблеми. Кінцева мета педагогічної діяльности — формування індивіда. Тому справжній педагогічний ідеал мусить бути дієвим та повинен включати в собі зміст, який вповні віддає загально відомі категорії правди, добра і краси. Естетичне виховання тільки тоді матиме своє постійне значення, коли спиратись на ці категорії.

Завданням естетичного виховання є в першій мірі виховати гармонійну людину, цебто таку особливість, в якій є повний розвій людських сил. Але людина формується не тільки школою, але теж і середовищем в якому живе.

Коли ж мова про саму красу естетичного виховання, то треба знати, що сама краса це релятивне, а навіть суб'єктивне поняття і вона матиме вартість щойно тоді, як буде виходити з життя і буде входити в творчість. Краса повинна іти з життям і творчістю, бо жорстока боротьба за існування, за збереження свойого „я", що руйнує матеріяльний, а з ним теж і моральний капітал, може мати частинне оправдання, якщо вона є останнім та конечним засобом і якщо в ній добачують вищу мету.

Повертаючи до завдання учителя, ніхто не заперечить, що для виховування чи вчення других, треба перш за все самому ту школу перейти. Годі подумати, щоб учитель, який має відповідні кваліфікації та дані, здобувся на — для прикладу — таку відповідь:

Учень питає учительки:

— Підемо завтра до церкви?

Учителька відповідає:

— А ти думав, що підемо до коршми?

Така одна відповідь дуже точно насвітлює особу вчителя. Тут вже ніяк не можемо думати про якийсь естетизм. А таких учителів є дуже багато по наших приватних школах. І не диво, що тут так скоро забувають не тільки про свою мову, але й про свою церкву.

Отже, вчити, значить водночас виховувати, а це те саме, що різьбити із овальної брили точно уформлену статую. Треба бути різьбарем і хто не чується сильний в тому ділі, ліпше зробить, коли підбере собі більш відповідну працю. Батько — хочби і який розумний — по „овертаймах" не є в силі провіряти поступ в науці своїх дітей, як теж важко йому зорієнтуватись, в який спосіб його дітей виховують.

Нашим обов'язком є підтримувати школи матеріяльно, але не меншим обов'язком є теж вглянути в середину школи, частіше поговорити з учителями, щоб тим робом могти дати свій осуд про них, не роблячи їм кривди. Бо годі припускати, щоб провід школи, знаючи про великі недомагання в навчанні чи теж і у вихованні дітей, — толерував їх. Можливо, що провід школи ще не мав часу запізнатись із правдивими учителями, що тішилися гарними плодами своєї педагогічної праці ще на рідних землях. Такі сили треба тепер поручити проводам тутешніх шкіл. Не вільно цього занедбувати, бо це занедбання за якийсь час гірко відіб'ється на нас самих. Чейже обов'язком батьків дати своїм дітям ще найважніше: виховання і знання.

Вол. Дорошенко

ЮВІЛЕЙНИЙ АЛЬМАНАХ „СВОБОДИ"

(3)

Простору й докладно опрацьовану історію „Свободи" подав редактор **Антін Драган** у своїй розвідці **„Свобода в минулому й сучасному"**. Завдання його статті, каже ред. Драган, — подати синтетичний перегляд „Свободи" на тлі кожночасних обставин, але лише загальну її характеристику, та зареєструвати поодинокі етапи її розвитку від примітивного тижневика з кінця минулого сторіччя до серйозного, найстаршого й найбільшого, українського щоденника у вільному світі тепер." І це своє завдання автор переводить послідовно в ряді розділів, як от: І. **Промінь у темряві**, де говорить про заснування „Свободи" 14. IX. 1893 о. Гр. Грушкою й подає знимку першої сторінки першого її числа; II. **„Свобода" в минулому сторіччі** — трактує про те, які перепетії переходила газета, як перенесено з місця на місце її видання, хто був редактором та який характер мав її зміст у тому часі. Загальний напрям „Свободи" в цьому періоді — народовецький і гостро-радикальний; III. **„Свобода" в першій декаді нашого сторіччя"**. Доля і роля часопису від 1900 до 1910 року включно.

„Свобода" в цих роках різко бореться з москвофільством та російською „Православною Місією", має суто-самостійницький і соборницький характер, що виявляється на зверх у переході на фонетичний правопис і вживання назви „Україна", „український" замість дотеперішніх „Русь" і „руський". Одночасно поширюється та поліпшується й зміст газети; IV. **Перед і під час першої світової війни** — зміна в редакції, значно поширюється інформаційно сторінка в зв'язку з першою світовою війною та викликаними нею подіями й наслідками. Яскраво самостійницьке становище супроти Росії; започаткування друку статтей англійською мовою для американського читача; V. **Українське державне будівництво** — з'ясовує ставлення часопису до революції в Росії й справи самостійности України, знайомлячи нас з тою діяльністю, яку розвинула редакція й взагалі верхівка тодішнього американсько-українського громадянства на користь визволення України. VI. **Між двома світовими війнами.** Від 1 січня 1921 р. „Свобода" щоденник. Новий склад редакції й співробітників. Протести проти польської й большевицької екстермінаційної політики. „Пацифікація" в Галичині, штучний голод на Наддніпрянщині. Конфлікт через святкування пам'яти Івана Франка в 1926 р. VII **Напередодні другої світової війни** — про те, що тоді писала „Свобода". VIII. **„Свобода" в другій світовій війні.** Дуже цікавий розділ, зокрема для всіх тих, що були відтяті тоді від вільного світу й не знали, що діється з земляками в Америці. „Свобода" зайняла в тім часі рішуче протибольшевицьке становище, чим стягнула на себе страшенну лють комуністів, які не перебирали в засобах, щоб знищити газету й її керівників. А що мали послух в уряді, то таки наробили чимало пакостей американським українцям, „Свободі" й зокрема редакторові її, д-р Л. Мишузі. Опанована большевицькими аґентами преса, радіо, а за ними й деякі американські публікації, не орієнтуючися в дійсному стані справи, розвинули були проти „Свободи" та її редакції шалену пропаґанду. Кремль при помочі своєї п'ятої колони намагався знищити зорганізоване американське українство, головними репрезентантами якого вважалися Український Народний Союз і „Свобода". Український національний табір оголошено симпатиками Гітлера й нацистів та ворогами держави. Не маючи на цьому місці змоги та й потреби переповідати всі перипетії цієї нагінки, обмежуся тільки порадою шановним землякам познайомитися з цими вельми цікавими сторінками статті ред. Драгана. Згадаю лише, що державні власті безпеки перевели в редакції „Свободи" в грудні 1941 року ревізію і, хоч справа скінчилася перепросинами, цю подію комуністична пропаґанда роздула до небувалих розмірів, використовуючи її в своїх інтересах. IX. **„Свобода" після другої світової війни".** В цім розділі оповідає автор про заслуги часопису в справах рятунку скитальців, інформування чужинців про українську проблему, зокрема про український визвольний рух та повстанську армію. При цьому ми довідуємося про сенсаційний факт, що від вересня 1946 р. „Свобода" мала свого власного кореспондента в Чехословаччині, який для збірки інформацій подався з великою загрозою для власного життя не тільки на Словаччину і Карпатську Україну, але й до Львова та інших міст Західної України та мав зв'язок з повстанцями. Останній X. розділ **„Свобода" сьогодні"** знайомить нас з матеріяльним станом газети, її друкарнею й експедицією та вичисляє її співробітників, що походять з усіх сторін широкої української землі. „Свобода" сьогодні — це справжній соборний, всеукраїнського характеру й ваги часопис. Вкінці переходжу до неменше цікавого й цінного нарису **о. Петра Понятишина „Українська справа в Америці під час першої світової війни".** Вказавши на те, що дотеперішні осяги Українського Конгресового Комітету мусимо завдячувати довголітній підготовчій праці „Свободи" й „Українського Народного Союзу", шановний автор розгортає перед нами широку картину, як стояла українська справа в ЗДА під час першої світової війни, та які зусилля робили наші патріоти, згуртовані навколо „Свободи" й УНСоюзу, щоб побороти всякі перешкоди та осягнути можливі в тих обставинах здобутки на політичному й дипломатичному полі. Нелегка це була справа, бо для тодішніх американських державних мужів Україна була здебільшого країна незнана, а крім того всі вони, навіть ті, що щось знали про Україну й співчували українським визвольним змаганням, настроєні були про-російськи й не допускали навіть думки про який небудь ущерб для Росії, а не то, що її поділ. Те, що тепер твердить большевицька пропаґанда, що нібито Америка вже тоді шкодила Росії, суща неправда. Як демократична країна, ЗДА хотіли б бачити демократичний лад і в російській державі, очевидно були противні якому-небудь гнобленню, але не хотіли й чути про розбиття російської тюрми народів та самостійну українську державу. Мовляв, ми не можемо на це погодитися, бо з Росією були завжди в приязні, Росія обстала за єдність ЗДА в часі громадянської війни, коли Англія намірялася визнати південні стейти за окрему державу, Росія була союзницею ЗДА у війні, отже не можемо відплачуватися їй невдячністю. Такі були арґументи американських політиків у відповідь на заходи американсько-українських діячів признати Українську Народну Республіку, що повстала над Дніпром. О. Понятишин наводить кілька просто курйозних прикладів, до якої міри американці не знали про Україну і взагалі не орієнтувалися в українських справах.

Одні думали, що Україна знаходиться на Балканах, другі під словом Україна розуміли невідомий їм музичний інструмент. Державний секретар Чарлз Гюз у відповідь на заходи української делеґації в справі признання Західньо-Української Республіки заявив, що тепер „усі хочуть незалежности, навіть місто Ф'юме намагається її дістати.

(Кінець буде)

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода"!

ОЛЕКСА ГРИЩЕНКО

(З нагоди 70-річчя з дня народин).

Об'єднання Українських Мистців відкриває 22 березня в нюйоркському Літературно-Мистецькому Клюбі небуденну мистецьку виставку. На ній будуть показані твори Олекси Грищенка, що постійно перебуває у Франції і якого мистецька критика зачисляє до чільних імен сучасного французького малярства. Виставку цю уможливив той факт, що у ЗДА перебуває багато ентузіястів Грищенкового малярства, які мають у своїх збірках уже значну скількість його творів. 1. квітня ц. р. припадає 70-річчя з дня народин Грищенка, і ця виставка стає нагодою для вшанування довгої мистецької діяльности цього великого українського мистця.

Олекса Грищенко

Олекса Грищенко народився в 1883 р. в Кролевці на Чернігівщині, в тому закутку України, що в ньому мало не кожна місцевість зв'язана з княжою або козацькою історією нашої країни: Новгород-Сіверський, Конотоп, Глухів, Батурин, Ніжин, Крути, Чернігів... Тут пройшла молодість нашого мистця, що він її описав у ще не виданій книжці „Україна моїх блакитних днів". Дід Грищенка — чернігівський чумак, і мистець згадує його завжди з подивом; це від нього, мабуть, успадкував наш мистець „жилку" до мандрування. Одною з перших улюблених книг молодого Грищенка була „Чорна Рада" Куліша. До школи ходить Грищенко у Чернігові, і досі з великим захопленням згадує він усю родину М. Коцюбинського, Бориса Грінченка (якому допомагав укладати картковий матеріял до його знаменитого словника української мови), І. Шрага, М. Чернявського, М. Вороного, молоденького — на 7 років молодшого — Миколу Зерова. Пізніше наш мистець їде до Києва, де студіює в університеті природознавство і одночасно працює в в майстерні мистця Святославського. Літом Грищенко їздить у Крим малювати краєвиди. Але Київ у роки до 1-ої Світової війни ще не був визначним мистецьким осередком і Грищенко їде в Москву, де працює в школі мистців Юона і Дудіна. Але найбільший вплив на молодого мистця мають збірки західньоевропейського малярства Щукіна і Морозова, тут Грищенко уперше запізнався основно з малярством Сезана. У 1909 р. Грищенко уперше бере участь у „Виставі малярства" в Москві. В 1911 р. Грищенко в Парижі, цікавиться модерними напрямками в мистецтві і знайомиться з чільними їх представниками — Лє-Фоконьє й Архипенком.

Після повороту з Парижа Грищенко стає співтворцем мистецької групи „Бубновий Валет", який протиставився і „Союзові російських мистців" з його імпресіонізмом, і групі „Міру Іскусства" з його мистецьким еклектизмом". Але в цій групі Грищенко перебуває не довго і розходиться з нею, незадоволений її безкритичним наслідуванням французького малярства. В 1913 р. Грищенко закінчує Московський університет на факультеті біології і віддається зовсім мистецтву. Він їде в Італію, обходить її майже пішки, студіюючи особливо фрески; ці студії стали пізніше темою циклу викладів. Він орієнтується зовсім на модерне мистецтво і обороняє його принципи у знаменитій брошурі-відповіді Тугенгольдові і Луначарському. Підчас війни Грищенко студіює стару іконографію і результатом зібраного матеріялу стала книга про російську ікону, яка угрунтувала його ім'я як мистецтвознавця. З вибухом російської революції Грищенко стає членом Музейної Колегії і професором Державних майстерень мистецтва. Як член Музейної Колегії він наглядав, між іншим над реставрацією славної Вишгородської ікони Богоматері з 11-го віку, що відома як „Владимірська". Але нові умови, які кожне мистецтво обертали в большевицьку пропаґанду, швидко викликали в Грищенка реакцію. Він відмовляється від керування Третяковською ґалерією і „знаціоналізованою" ґалерією франц. малярства Морозова, і їде в Україну. Але Київ 1919 р. з його хаосом, арештами і розстрілами не довго втримав у себе нашого мистця, воєнні бурі покотили ним далі, до Севастополю, звідки, як матрос, він добився до Константинополю.

Тут у Царгороді, не зважаючи на важкі умови перших голодних місяців перебування, Грищенко творить серію акварель. Їх побачив американський збирач І. Вітмор з Бостону і закупив до своєї колекції понад 60 з них. Це дозволяє Грищенкові зайнятися студіями візантійських мозаїк у самому Царгороді і в Греції. В Атенах Грищенко улаштовує в 1921 р. свою виставку і ще того самого року показує він у Парижі, в „Осінньому Сальоні" 24 речі. Увесь дальший час до сьогодні — це доба незвичайно впертої праці і майже щорічних виставок по багатьох мистецьких осередках Европи, що й виводить нашого мистця в передові ряди сучасного европейського малярства. Позиція Грищенка в Парижі була уґрунтована від хвилини, коли Грищенком зацікавились чільні провідники модерного малярства — Зборовський і Поль Ґійом. Вони й зорганізували в Парижі індивідуальну виставку Грищенка, з якої відомий американський колекціонер д-р Барнес закупив 17 творів. (Ці твори Грищенка знаходяться тепер у світової слави колекції покійного Барнеса в Меріон, Па., ще недоступній для публіки). В 1931 р. Грищенко став членом „Осіннього Сальону" в Парижі, але він виставляв і на багато інших репрезентативних виставках. В 1929 р. речі Грищенка опинились в „Сальоні Тюільрі" на одній стінці всуміш з творами Матіса. Трапилося так, що автор цих рядків оглядав згадану виставку в товаристві знаменитого Петра Ів. Холодного; цей не був прихильником ніяких експресіоністичних напрямків, але він був однозгідний у тому, що силою і блиском кольору один був гідний другого!

Грищенко багато подорожує, шукаючи малярських вражень. Особливо улюбленими мотивами його творів стали морські береги скелястої Бретанії і Корсики та краєвиди Еспанії і Потуґалії. З кожної із своїх поїздок привозить він багато малюнків, що й дозволяє йому завжди новими творами бути в кругозорі мистецького світу. В самому Парижі влаштував Грищенко 13 індивідуальних виставок, не враховуючи багатьох виступів у мистецьких Сальонах. Але його твори знає і Мадрид (1934), і Барсельона (1935), і Стокгольм (1937), і Казаблянка в Африці (1947) і Львів і багато інших міст. З музеїв, що мають у своїх збірках твори Грищенка треба відмітити передусім Музей модерного мистецтва в Парижі; Королівський музей у Копенгазі, Данія; Музей модерного мистецтва в Генті, Бельгія; Королівський музей, Брукселя; Музей модерного мистецтва, Монако; Музей модерного мистецтва, Мадрид; Третяковська ґалерія, Москва; Музей у Страсбурзі і ін. Зокрема слід відмітити, що кілька незвичайно цінних творів Грищенка має Національний Музей у Львові. В 1931 р., беручи участь у І-й виставці А. Н. У. М., Грищенко подарував музеєві свій знаменитий „Корсиканський краєвид", а пізніше „Мертву природу" музей закупив у мистця. В 1937 р. заходами А. Н. У. М. відбулася у Львові окрема виставка Грищенка, а ще давніше (1934) у Львові появилася окрема ілюстрована монографія Грищенка пера Павла Ковжуна (укр. і фр. мовами). Від того часу ім'я Грищенка стало широко відоме і високо цінене і в нашому громадянстві.

Грищенко перебуває постійно в Канн над морем, старовинному містечку недалеко Ніцци. Його дружиною є Ліля Лявлєн де Мобеж, із старого французького роду, яка допомогла нашому мистцеві втілити у франц. мову його книгу спогадів „Два роки в Царгороді", що появилася розкішним виданням з кольоровими ілюстраціями самого мистця в Парижі в 1931 р. Вона допомогла опрацювати також „Україну моїх блакитних днів".

Показані на виставці в Ню Йорку твори Грищенка, олії й акварелі з Франції, Еспанії, Портуґалії і Балеарських островів, це маленька частинка його творчости. Хоч дані речі розмірно й невеликі розмірами і не можуть рівнятись до тих монументальних малюнків, що він їх виставляє у Франції (через урядові обмеження, більшого формату малюнки з Франції взагалі важко вислати), — проте і в найменшому з творів почувається вся сила Грищенкового малярського світу, його, так сказати, левиний пазур. Грищенко — незрівняний маляр морської стихії, і в цьому йому в сучасному малярстві мало хто або й ніхто, може дорівняти. В тому світовому мистецькому осередку, що ним був і є Париж, творило вже багато наших мистців, але французька критика вважає, що це, власне, — „українець Грищенко здобув Париж".

С. Гординський.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Савт Орендж, Н. Дж.

Вечір української пісні

Студенти курсу історії української літератури Сетон Голл Університету уряджують „Вечір української пісні", який відбудеться в „Малій театральній залі" в Сетон Голл Університеті, (Кемпус), South Orange Ave, South Orange, N. J., в суботу, 21 березня ц.р. Початок точно в 8:00 PM, програма буде трансмітована через радіостанцію WSOU. Участь в концерті беруть м. і. оперовий співак М. Мінський, оперова співачка І. Орловська, проф. В. Кіпа, проф. В. Цісик, бандуристи: Р. Левицький, В. Юркевич. Акомпанюють Л. Вахнянин, М. Фоменко та В. Кіпа. Доїзд автобусом ч. 31. Вступ вільний. З уваги на пропаґандивний характер цієї імпрези в американському університеті, можна буде очікувати, що українське громадянство м. Нюарку та околиці не відмовиться взяти чисельної участі в цій імпрезі.

І. М.

Филаделфія, Па.

Товариство Українсько-Американських Горожан.

Всі українці у Филаделфії й геть поза її межами знають про засноване 43 роки тому (в 1909 р.) Товариство Українсько-Американських Горожан, що міститься у своїх двох домах при вул. Н. Френклін, ч. 847. Воно відоме загально під ім'ям „Клюб", або „Українська Галя". Там є „бара", де завжди завізно, є залі, в яких звичайно відбуваються різні місцеві імпрези, забави, танці, вистави й концерви. В клюбі завжди тулилися й туляться інші українські організації та установи. Тут відбуваються збори педагогів, інженерів, молоді, різних громадських і політичних організацій, незалежно від їх партійної приналежности. Тут довший час, поки не придбало власної хати, містилася „Самопоміч", взаємно допомогова організація новоприбулих українців. Тут новоприбулі на перший час по приїзді знаходили собі невибагливий притулок могли перебути день чи кілька, поки підшукають собі хату й заробіток. Дехто часом і довше проживав у котрійсь із бічних кімнат клюбу, а дженітор клюбу годував їх коштом ЗУАДК-у. Тут мають свій притулок також відділи Українського Конґресовогон Комітету та Українського Народного Союзу. Тут має свій „офіс" і Позичково-Щадниче Товариство, загально назване Банком, яким орудує д-р Ґалан.

В залях Українського Горожанського Клюбу відбуваються, звичайно, й різні балі, приняття, весілля, тощо. Але що найважніше, тут знаходили і знаходять притулок різні культурні установи — курси українознавства, справжня школа, що має чимало учнів, які й жертвенно віддають свій час і труд наші педагоги, згуртовані в „Учительській Громаді", курси англійської мови, доповіді тощо. Напр. красномовні доповіді д-ра Миколи Шлемкевича відбуваються саме в Товаристві Горожан.

Школа чи курси українознавства має три відділи: народна школа (55 учнів), нижча середня (32 учні) й вища середня (19 учнів), разом 106 учнів. Але це ті учні, що правильно відвідують школу, коли ж додамо тих, що приходять у ряди-годи, то буде їх 150. Навчання відбувається тричі в тижні: в понеділки, середи й суботи. Ведуть школу 8 учителів під проводом дирекції, що складається з трьох осіб на чолі з досвідченим педагогом проф. Романом Іщуком.

Правда, ці культурні установи не створені Клюбом, а тільки користають з його приміщень, але має він і свою власну культуру установу — бібліотеку. Невелика вона й почала була вже хиріти та ось приїхали нові іміґранти й вона наново ожила та з року на рік прибирає на силі. Давно це ділось, як повстала ця бібліотека. Заснували її наші старі іміґранти на зразок староекраєвих „Просвіт" ще року 1905-го при товаристві „Любов", зорганізованім два роки скорше. „Просвіта" була першою культурно-освітньою організацією в Филаделфії. Влаштовувала вона вистави й інші імпрези, дбаючи про національно-культурний розвиток своїх членів. Для цієї ж цілі заснували при Т-ві читальню, а при ній бібліотеку, що числила при своїм народженні 225 книжок. До бібліотеки спроваджувано тодішні популярні книжечки львівської „Просвіти", Товариства Педагогічного, тощо, а також і перші українські народопросвітні книжечки, що почали виходити в ЗДА, редакції „Свободи" тощо, а також календарі — Українського Народного Союзу, Укр. Робітничого Союзу, „Провидіння", ну, розуміється й львівської „Просвіти". З заснуванням „Просвіти" при Товаристві Укр. Ам. Горожан обидві вони злилися в 1910 р. й бібліотека стала вже власністю клюбу, який значно її побільшив. Але з бігом часу багато книжок понищилося, чимало пропало за читачами. Бібліотека хиріла й старілася разом із своїми засновниками. Тепер помалу наступає реґенерація, хоч, може і не в такій мірі, як того слід було б сподіватися. Багато залежить від дирекції, а вона, маючи інші клопоти, не дуже журиться книжками. Тим більше, що з старих ніхто з них не користає, хоч, пам'ятаючи, як вони колись складали свою бібліотеку, не хотять за ніяку ціну випустити її з своїх рук. Коли хтось з Дирекції Клюбу підніс був питання, чи передати бібліотеку ЗУАД Комітетові, то проти цього пляну рішуче виступили колишні „просвітяни", хоч фактично з книжок не користають. Але в них полишився ще сентимент до колишньої своєї дитини. На цей час бібліотека має понад 1.500 книжок вписаних під 1270 числами.

Більшість книжок це українська белетристика, оригінальна й перекладна — її таки й найбільше читають наші люди, не маючи часу й сили по тяжкій праці на читання поважнішої літератури. За нею йде поезія, книжки для дітей і юнацтва, популярно-наукові, трохи старих підручників. Є різні некомплетні старі журнали. З нових передплачує бібліотека „Київ", „Нові Дні", „Овид" і „Пороги". Але журнали мало хто бере, так само, як і календарі. На жаль у бібліотеці, нема чимало чого з української клясичної літератури. Що було, то порозтікалось по руках або геть понищилося, а набути нових годі через брак їх на книжковому ринку. Трохи книжок пропало вже й недавніми часами, бо наші люди не вважають за гріх не звернути книжки, навіть не з бажання присвоїти її, а просто з недбальства. Є трохи книжок і чужими мовами, головно англійською (понад сотню), але їх майже ніхто не позичає — ні з старих, ні з нових. Читають книжки самі новоприбулі, якщо не рахувати одного (!) позичальника з давньої іміґрації.

В минулому році читачів було 134, в тому 84 мужчин і 50 жінок. В дійсності кількість читачів значно більша, й читалень було б більше, як би було більше книжок і більший їх вибір. У всякому разі курси й бібліотека це великий плюс у культурній ділянці клюбу. На жаль бібліотека відкрита тільки раз на тиждень увечері від 7 до 9 годин. Вказано було б, щоб вона функціонувала бодай ще один раз у тижні, десь десь від 12 до 2 чи 3-ої пополудні в неділі. Як-ні-як, це єдина українська більша публична бібліотека, бо хоч при інших клюбах теж є бібліотеки, але вони надто мізерні. Розуміється, українці користаються й чужими бібліотеками — англійською, німецькою й польською, де є великий вибір книжок, але українські видання має тільки міська публична бібліотека, але в дуже незначній кількості. Треба надіятися, що бібліотека У. А. Клюбу з часом зросте.

Залежить це в великій мірі від самого українського громадянства. Чим більше буде членів клюбу, що цікавляться культурними справами, чим більше вони натискатимуть на дирекцію, тим скорше це станеться. Правда, негромадяни не можуть бути членами дирекції, але, як дійсні члени клюбу, вони можуть брати участь у загальних зборах і впливати на вибір тих чи інших осіб до управи. А для цього треба заплатити на рік усього $2.50 вкладки. З бібліотеки можуть користати й нечлени, вплативши за випозичення книжок $1 на рік. Квота, як бачимо, зовсім невисока й цілком доступна кожному громадянинові.

Тож „Клюб" є центральне місце сходин филаделфійських українців. Тут вони стрічаються, радяться, інформуються. Ввечорі всі його кімнати повні — скрізь щось відбувається, діється.

Недавно (в днях 25 І. і 1. II.) відбулися річні загальні збори членів Т-ва Горожан, на яких обрано нову управу, а вона обіцяє більше дбати про культурні справи.

Завваги до звіту висловили новоприбулі кооператори, пп. Осип Бакай і Степан Бриндзей. Вони теж домагалися видавання звітів українською мовою.

Довго дебатовано справу зміни статуту — вона тягнеться вже яких два роки. Збори ухвалили, щоб новобрана дирекція сама склала статутову комісію, яка має прийти на наступні загальні збори з готовим проєктом. Варто зазначити вне-

(Закінчення на стор. 4.)

• РОЗШУКИ •

ІВАН КИРИЛОВИЧ ПІКУЛЬ, родом з села Баштанки на Миколаївщині, Велика Україна розшукує свого троюрідного брата **Івана Володимировича СИЧИНКО та Федосію Артемовну з дому РИЖИК,** які виїхали до Америки 1920 року. Коли б хто знав про місце їх перебування, ласкаво прошу сповістити на адресу: **Іван ПІКУЛЬ c/o Гаврило МАХИНЯ 2330 Grayling, Hamtramck 12, Mich.**

Пошукую свого стрийка **КЛЮФАСА** з села Ніновичі (Хатки), повіт Ярослав. До Америки виїхав по першій світовій війні. Хто знає його теперішню адресу, буду дуже вдячний, коли напише мені на адресу: **Mr. Gregory Klufas, 912 D. Clark St., Montreal, Quebec, Canada.**

ГУБИЦЬКОГО Івана і Петра, з села Библа, пов. Перемишль, які виїхали до Америки перед першою світовою війною шукає **СТАДНИК Василь** син Івана. Писати на адресу: **Wasyl Stadnyk, 3816 Ivy St., East Chicago, Ind.**

Пошукую своїх односельчан зі села Кошилівці, повіт Заліщики (Галичина), а також співтаборян з Людвіґсбурґу в Німеччині. Прошу писати на адресу: **George Lessick, 1102 N. Damen Ave., Chicago 22, Ill. USA**

ІВАН ПІДГАЙНИЙ з дружиною з дому **Хмара**, що перебували в таборі Реґенсбурзі та Ельванґен 1949-1950 р. Зах. Німеччина і виїхали до Америки. Хто знав би про нього, або він сам, прошу писати на адресу: **M. Zenczak, 2263 Danford Street, Detroit 12, Mich.**

Пошукую тітечну сестру **АННУ РЕПЕТИЛО** дочку Марії Паколо з Конюшок Королівських, повіт Рудки, яка виїхала перед першою світовою війною до Америки. Коли б хто знав про неї, прошу сповістити на адресу **John Repetylo, 868 Howard Ave., New Haven, Conn.**

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

(Закінчення зі стор. 3)

сок одного з членів, п. Вишиванюка, щоб у статут вставити окремий параграф про те, що одна й та сама особа може бути вибирана до управи не більше як на дві каденції під ряд. Внескодавець уважає ненормальним, щоб товариством правили одні й ті самі люди по кільканадцять літ. До речі, сам п. Вишиванюк належить до таких стало вибираних осіб. Другого дня зборів трапилося два інциденти. Один із членів виборчої комісії, обраної для підрахунку голосів, зрезиґнував з тієї причини, що збори не згодилися підвищити оплати членам комісії з $7.50 на $10, себто стільки, скільки платиться предсідникові зборів. Це звичай, незнаний у Старому Краю, де за такі функції не платиться. Варто відмітити, що один із членів Виборчої Комісії, п. Іван Робак (тут народжений), свій гонорар за працю в комісії, в сумі $15, пожертвував на придбання книжок до бібліотеки Тов. Горожан.

Другий інцидент викликав адвокат Теодор Свистун, домагаючись перевірки обчислення голосів, Виборча комісія згодилася на це жадання і в присутності п. Свистуна провірила число поданих за нього голосів. Ця провірка дала той самий вислід, що й попередній обрахунок.

Після обрання нової управи відбулося традиційне прийняття для учасників загальних зборів, що коштувало товариство 200 долярів. Знову явище в старому краю незнане, а практиковане тільки тут.

До нової дирекції обрано: на предсідника — майора Дармограя, на заступника предсідника проф. Пилипа Дубаса, фінансового секретаря, тоб то бухгалтера, Дмитра Слободяна, на рекордового секретаря, себто писаря, Дмитра Пасічника, на скарбника Володимира Борусевича. Всі вони були і в попередній управі. До контрольної комісії ввійшли: Роман Карбівник, Лев Карбівник, Лев Сивуляк і Теодор Федусь. Директорами стали: Іван Пеленський, Михайло Насевич, Тома Дармограй, Степан Матищак, Михайло Вишиванюк, Семен Бринздей, Олександер Яремко й Іван Джебелик. Шестеро з цілої дирекції це вже представники молодого покоління, тут народженого. Вони вже вживають виключно анґлійської мови, хоч розуміють і українську.

Зборами проводив обидва рази д-р Вол. Ґалан.

Василь Петровський.

Ню Йорк, Н. Й.

Шкільна дітвора вшановує пам'ять Шевченка.

В четвертій клясі школи св. Юра в Ню Йорку образ Тараса Шевченка займає почесне місце на головній стіні, зараз під іконою Божої Матері. Відколи діти почали вчитесь про Тараса, його портрет там висить. Сьогодні ж, 10 березня, в них завершення лекцій про поета України. Сестра Учителька пробрала святочно цкільну кімнату. Двоєчко малих дітей: хлопчик і дівчинка, беруть тепер портрет юнака Тараса й прибирають вишиваними рушниками. В їхні манюсінькі руки переходять традиції народу в стінах школи св. Юра.

Учитель питає дітей, чому сьогодні приоздоблюємо портрет Шевченка, — яке то сьогодні свято, — хто цей Кобзар України і т. д... Діти в один голос відповідають сміло, радісно. Сьогодні вони проводять лекцію в честь Шевченка.

Понеслись молоді голосочки... співають „Заповіт". Стоять на струнко, личка дітей поважні, оченята ж такі усміхнені... Тут виходить Оксана Макаревич, учениця четвертої кляси й говорить з пам'яті цілих десять хвилин. Голос дитини, слова її щирі, простенькі, зворушливі. Оповідає вона другим дітям про життя Шевченка... немов то бачила вона його недавно, немов то була з ним: як він малював, вірші писав, як терпів заслання... Скінчила. Діти плескають, бо добре говорила. І знову пішли дальші точки, одна по одній.

Українське село... Поклін Тобі, Тарасе... Мені тринадцятий минав... Садок вишневий... Реве та стогне... Мені однаково... Розрита могила... І слово про великого Генія України, сказане до дітей їх любим проф. І. Близнак. ВкВінці „Боже вислухай благання"... і „Ще не вмерла Україна".

За годинку відбулась лекцію, присв'ячена Тарасові Шевченкові. Не було оголошень, не було гостей, не продавали білетів. Це лишень діти перед дітьми виказували своє прив'язання до цінноцщів свого народу.

Ось так школа св. Юра перевела день Шевченка. Починаючи на восьмій клясі, кінчаючи на третій, кожна громадка дітей виявила своє почування любови до українського Генія, до українського народу, й зложила свою молитву до Бога за страждучу батьківщину.

Певно такі діти для народу не пропадуть. Певно таке виховання дасть нам поколінні гідне давніх предків.

Присутній.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Ліквідаційна Комісія Святочного Комітету Українських Організацій міста Ню Йорку для відзначення роковин самостійности й соборности Української Народної Республіки скликає збори представників всіх українських організацій міста Ню Йорку на неділю, 22-го березня, о год. 2-гій пополудні в домівці Т-ва „Дністер", Відд. УНС, при 119 евеню „А". На зборах буде поданий до відома та обговорений вислід влаштованої цим Комітетом маніфестації в річниці Самостійности і Соборности.

● **Дордажус вислати негайно** до Москви мирове предложення конґресмен Кеннет Р. Кітінґ, республіканець з Ню Йорку. Він думає, що таким способом буде стримана Корейська війна.

Алентавн, Па.

Свято Державности

В дні 25-го січня ц. р. спільними силами українців Алентавну: православних, греко-католиків, ОДВУ та ООЧСУ, влаштовано Академію — з нагоди Річниці Української Незалежности та Соборности.

Святочну Академію відкрив о. прот. д-р Володимир Левицький, він-же проводив цілой програмою, заповідаючи поодинокі виступи виконавців програми.

Хор Української Православної Парафії Пр. Діви Марії в Аллентавні, під керуванням дякоучителя п. Григорія Лозинського, відспівав у відповідних місцях програми ряд пісень. Виступ цього хору присутні сприйняли із особливим признанням, тимбільше, що більшість хористів це діти давних іміґрантів.

Надзвичайно милими та добре підготованими були деклямації дітей, які виступали окремо або на тлі хору. У збірних або поодиноких деклямаціях слідуючі діти брали участь: Павло Перун, М. Хорват, Ігор і Олег Левицькі, Богдан Гелетканич, та Марія Павлюк. Виступи їх усіх були дуже зворушливі та вдалі.

З-поміж дорослих виступала із деклямацією п. Галина Левицька, вона ж і рецитувала відповідні вірші під час інсценізації. Її виступи лишали на присутніх глибоке враження.

Змістовна та добре продумана інсценізація укладу о. Левицького доповнила цілість святкової програми.

Промову на цьому Святі виголосив запрошений із Филаделфії гість п. Теофіль Бак-Бойчук.

Заля була заповнена громадянством, ті які прийшли пізніше мусіли вже стояти.

Із добровільних датків зібрано $ 76.35, які вирішено переслати до Централі УККА.

Т. Б. Б.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Т. Шевченка від. 64 відбудуться в суботу, 21. березня, о год. 7:30 ввечорі у Вінярського, 345 Майн вул. Проситься всіх членів на збори. — І. Бурний, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. — Тов. ім. І. Франка, відділ 97 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 22. березня о 2-ій год. по полудні, в приміщенні шкільної залі Укр. Прав. Церкви, 45-47 Hope Ave. Присутність всіх членів обовязкова. — П. Величко, рек. секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Річні збори Бр. св. Юрія, відділ 239 відбудуться в суботу, 21. березня ц. р., точно о год. 8. вечора. Біжучі справи буде полагоджувати секретар вже від год: 5:30 по пол. На зборах буде звіт праці за минулий рік, вибір нової управи — та усталення праці на біжучий рік. Приявність усіх членів обовязкова.—Уряд.

• ПРАЦЯ •

УВАГА!
ПОШУКУЄТЬСЯ КРАВЦЯ-МАЙСТРА
і кравчиню для більшого мужеського і жіночого кравецького варстату.
Платня згідно з домовленістю.
Зголошення слати:
ГРИГОРІЙ МАЛИНОВСЬКИЙ
4912 CECIL STREET,
DETROIT 10, MICH.

• ПРАЦЯ •

ДОБРА ПРАЦЯ ДЛЯ СТОЛЯРА,
що вміє покривати хату ґонтами (shingles). Платня згідно з умовою.
Телефонувати:
DElaware 2-5906

ТАРЗАН, ч. 3033. Лізе вгору.

Коли Тарзан виплив на поверхню, до нього доходили крики бенкетування з площі за огорожею.

Крики дикої гульні, що виходили із-за огорожі, ставали голосніші, коли Тарзан мовчки зближався до берега.

Мавполюдина швидко виповзла на берег — підніжжя огорожі. Високо підскочивши, він зачепився своїми пальцями за вершок і мовчазно підтягнувся вгору.